

ZURNAL 25

UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI ROČNÍK 19

• 7. května 2010

V čísle:

Ohlédnutí za festivalem MusicOlomouc • Olomoucké setkání patologů a histologických laborantů • Z konference Víno jako multikulturní fenomén • Výstava Divadlo a revoluce • Mezinárodní úspěch Katedry historie FF • Nová učebna na Katedře analytické chemie PŘF • Pedagog FTK jako vedoucí týmu na paraolympiádě ve Vancouveru • Vzpomínka na Jana Balabána

• **Letošní Vědeckopopulární přednášky významného absolventa UP se ujal světoznámý skladatel a hudebník Emil Viklický. Přednáška se konala v rámci druhého ročníku mezinárodního festivalu soudobé hudby MusicOlomouc 2010 29. 4. v aule Přírodovědecké fakulty UP.**

(Více informací na str. 2.)

-red-, foto -mo-

Prezident republiky jmenoval nové profesory vysokých škol

■ Ve Velké aule pražského Karolina se 30. 4. uskutečnil slavnostní akt jmenování nových profesorů, při němž prezident Václav Klaus předal na návrh vědeckých a uměleckých rad vysokých škol šedesát osm jmenovacích dekretů. S účinností od 1. 5. je obdrželo také pět nových profesorů Univerzity Palackého: **prof. Jana Burešová, CSc.**, z Katedry historie FF, jmenovaná pro obor Historie, **prof. Jana Kašpárková Ph.D.**, z Katedry experimentální fyziky PŘF, jmenovaná pro obor Biofyzika, **prof. Zdeněk Dvořák, Ph.D.**, vedoucí Katedry buněčné biologie a genetiky PŘF, jmenovaný pro obor Biochemie, **prof. Ivo Jirásek, Ph.D.**, proděkan FTK pro vědu a výzkum a zástupce vedoucího Katedry kintropologie a společenských věd FTK, jmenovaný pro obor Kintropologie, a **prof. Milan Navrátil, CSc.**, z Katedry buněčné biologie a genetiky PŘF, jmenovaný pro obor Botanika.

Blahopřejeme.

-mav-

Prof. Jindřich Štreit králem Majálesu 2010

■ Po čase bezvládlí je tu král: na Horním náměstí v Olomouci korunovali 3. 5. studenti UP za účasti zástupců města a univerzity „pána ze Sovince“ prof. Jindřicha Štreita králem Majálesu 2010. „Být králem Majálesu UP bylo skvělé a úžasné. Oceňuji především organizační stránku věci, a tedy všechny studenty do majálesu zapojené. Jsem také osobně rád za fotografické aktivity

v jeho rámci, respektive za výstavu fotografií studentů UP v prostorách Knihovny UP,” řekl Zurnálu UP prof. Štreit.

Průvod masek jej pak doprovodil centrem města až na nádvoří bývalé tereziánské zbrojnice, která se stala centrem majálesových oslav. Tam i v areálu Filozofické fakulty a Rektorátu UP našlo naplnění motto „Studenti studentům“ v pestrém programu výstav, hudebních a divadelních vystoupení, workshopů, prezentací studentských organizací, aktivit i soutěží – a to i navzdory nepříjemnému májovému dešti...

-red-, foto I. Veber

Další informace na str. 6

Cena Scopus za rok 2009 putuje na Katedru optiky PŘF

■ Skvělého úspěchu dosáhl Mgr. Michal Mičuda, Ph.D., z Katedry optiky PŘF UP, který získal třetí cenu v prestižní soutěži pro mladé vědecké pracovníky do 35 let – Ceně Scopus. Slavnostní vyhlášení výsledků a předání cen proběhlo v úterý 27. 4. v pražském hotelu Four Seasons. Mgr. Mičuda uspěl v konkurenci 116 dalších vědeckých projektů.

Mgr. Michal Mičuda, Ph.D., získal třetí za vědecký projekt s názvem Experimentální realizace programovatelného kvantového hradla. „Mám z ceny samozřejmě velkou radost, příliš jsem to nečekal,” komentoval svůj úspěch Mičuda. „Těší mě to o to více, že konkurence byla opravdu veliká, a navíc soutěžní práce byly ze všech možných vědeckých oborů,” dodal.

Logická hradla realizují elementární operace na klasických či kvantových bitech. „Naším výsledkem je realizace kvantového hradla plně programovatelného jedním kvantovým bitem. Jedná se o první experimentální realizaci kvantového hradla programovatelného kvantovým software včetně plné charakterizace jeho funkčnosti,” vysvětlil Mičuda. Kvantové počítače umožňují řešit některé algoritmy efektivněji než dnešní

klasické procesory. Uplatnění nacházejí například při hledání v nesetříděné databázi.

Soutěž o Cenu Scopus si klade za cíl podpořit tvůrčí aktivity mladých vědeckých pracovníků a ocenit jejich vynikající výsledky s významným přínosem v oblasti vědy a výzkumu s národním i mezinárodním dosahem. Ocenění uděluje vydavatelství Elsevier BV, nejstarší a největší světový producent časopisů a databází pro vědu a výzkum. To ocenilo poprvé v České republice pět nejlepších vědeckých prací od mladých autorů do 35 let a udělilo jim finanční ceny od 1 000 do 4 000 eur. Celkově se v soutěži uděluje ocenění pěti nejlepším vědeckým výsledkům. -chat-

Rozloučení s kardinálem Tomášem Špidlíkem

■ Ke společnému uctění památky kardinála Tomáše Špidlíka SJ se v olomoucké katedrále svatého Václava 26. 4. sešli zástupci Univerzity Palackého. Pietního aktu se zúčastnili mj. rektor UP prof. Miroslav Mašláň, představitelé fakult a další akademičtí funkcionáři.

Poslední rozloučení se zemřelým kardinálem bylo připraveno na 30. 4. při mši svaté ve velehradské bazilice.

-mav-, foto M. Otava

Emil Viklický - tentokrát přednášející

■ V pořadí osmou Výroční přednášku z cyklu Vědeckopopulárních přednášek významných absolventů UP přednesl ve čtvrtek 29. 4. v aule Přírodovědecké fakulty hudebník a skladatel Emil Viklický. Světznámý jazzman se ve svém příspěvku Dialog mezi skladatelem a režisérem při komponování filmové hudby zamýšlel především nad aspekty mnohdy složité a nejednoznačné komunikace mezi tvůrcem filmu a autorem hudby. „Režisér filmu dokáže bezchybně komunikovat s kameramanem, scénáristou,

scénografem, výtvarníkem kostýmů a scény, se všemi dalšími filmovými profesemi, kromě jediné, kromě hudebního skladatele, uvedl autor. Viklický, který spolupracoval s takovými režiséry jako Karel Smyczek nebo David Lynch, zaujal publikum nejen svým osobitým projevem, ale také bohatými zkušenostmi z oblasti tvorby hudby pro film, televizi, ale i divadlo či animované snímky.

Přednáška Emila Viklického s úvodním slovem vedoucího Katedry muzikologie FF UP prof. Jana Vičara, CSc., byla přenášena v přímém přenosu na univerzitním webu (Žurnál Online); v knižní podobě je možno ji zakoupit v Prodejně skript VUP.

Cykus Vědeckopopulárních přednášek významných absolventů UP byl zahájen v roce 2003 z iniciativy primátora města Olomouce jako společný projekt města a univerzity. Jeho cílem je udržení a rozvíjení kontaktů s významnými absolventy Univerzity Palackého, veřejně proslulými v oblasti vědy, kultury a umění či v politické nebo podnikatelské sféře a šíření povědomí o jejich příslušnosti k UP a o jejich vazbě na město Olomouc. V minulých letech se tak na půdě UP představili např. hudebník Jiří Pavlica, fotograf Jindřich Štreit či emeritní rektor UP profesor Josef Jařab.

-mar-, -red-, foto M. Otava

Unikátní role divadelních scén v listopadu 1989

■ Vernisáží, jež proběhla 27. 4. v Galerii Divadlo Uměleckého centra UP, odstartovala výstava Divadlo a revoluce, mapující na základě dobových fotografií a dokumentů unikátní roli nejvýznamnějších divadelních scén při rozpoutání revolučních procesů v listopadu a prosinci 1989 v české společnosti. Expozice, jejímž hlavním cílem je vrátit téma divadla jako pols do veřejných debat, je projektem Institutu umění – Divadelního ústavu, který se rozhodla podpořit Katedra divadelních, filmových a mediálních studií FF UP poskytnutím výstavního prostor. Výběrový průřez ve dvojjazyčném (česko-anglickém) znění mají zájemci možnost zhlédnout do 9. 5.

-bk-, -rp-, foto -mo-

MusicOlomouc 2010

Ohlednutí za skončeným Mezinárodním festivalem soudobé hudby

■ Navzdory mínění mnohých, že loňský první ročník mezinárodního festivalu soudobé hudby MusicOlomouc bude také jeho ročníkem posledním, zněla hudba 21. století či konce století minulého v Olomouci ve dnech 19. - 29. 4. znovu. Největším problémem premiérového ročníku festivalu byl totiž nedostatečný zájem zdejšího publika, jež prostě koncertní sály nenaplnilo. Přes značnou skepsi hlavního dramaturga festivalu prof. Jana Vičara, CSc., rozčarováného nečekanou netečností Olomoučanů k mimořádným interpretačním výkonům renomovaných osobností, převládlo po interní hodnotící anketě Katedry muzikologie FF UP, hlavního pořadatele festivalu, přesvědčení učinit ještě druhý pokus.

Dramaturgie repertoáru koncertů artificiální hudby se zakonzervovala do podoby, která byla v Evropě ustanovena někdy v polovině 19. století a prolomit repertoár tvořený z děl Čajkovského, Beethovena, Mozarta aj. si tvůrci abonentních koncertních cyklů troufnou jen zřídka. Zatímco v historii naslouchali lidé především hudbě své přítomnosti-

MUSICOLOMOUC

MEZINÁRODNÍ FESTIVAL SOUDOBÉ HUDBY

ti, ve století dvacátém žije nová hudba v podstatě ve dvou modelech. V tom prvním se její tvůrci a interpreti ve snaze předjet skandálům provávajících jejich koncerty uzavírají před okolním světem, vytvářejí spolky pro soukromá provádění hudby (Schönberg a jeho druhá vídeňská škola) či pořádají kurzy, profesní dílny, na nichž si vzájemně „ukazují“ svou hudbu (prázdninové kurzy v německém Darmstadtu). Druhá forma života hudby přítomnosti tímto způsobem na veřejnost nerezignuje. Podobně jako Pierre Boulez, jemuž se podařilo do neoklasicistního prostředí Paříže v 50. letech minulého století integrovat hudební avantgardu v rámci jeho Domaine musicale, žijí tvůrci a organizátoři festivalů či koncertních řad Nové hudby v přesvědčení, že pravidelným nabízením tohoto typu umění je možno si posluchače vychovat a zbavit předsudků hudebního slyšení omezeného na klasiko-romantický repertoár.

Touto cestou se tedy vydali i organizátoři festivalu Music Olomouc, samozřejmě za podpory sponzorů a záštity Ministerstva kultury ČR. Je nutno konstatovat, že loňský problém s nezájmem publika se neopakoval, pět koncertů festivalu bylo dobře navštíveno studentskou obcí i širší veřejností. Festival nabídl stylově i žánrově vyváženou dramaturgii. O tom, že i v místních podmínkách disponujeme kvalitními skladateli a interprety, svědčil úvodní koncert skladatelů tvůrčího olomouckého centra, zvláště pro mladé publikum bylo pak mimořádně přitažlivé vystoupení bicistky Markéty Mazourové. Spojení moravského folklóru, jazzu a hudebních idiomů Leoše Janáčka předvedla cimbalistka a zpěvačka Zuzana Lapčíková se svým

kvintetem v takřka akademicky dokonalém muzikantském pojetí. Spektrum aktuálního klavírního repertoáru ukázal Daniel Wiesner, jehož vystoupení patřilo k interpretačním vrcholům festivalu (na horním snímku). Závěrečný orchestrální koncert, na němž se podílela Moravská filharmonie, sólisté trumpetista Marek Zvolánek (na dolním snímku)

a klavírista Daniel Wiesner, byl nejen reprezentativním zakončením festivalu, ale především dalším, pro mnohé posluchače možná i překvapujícím důkazem toho, že soudobá hudba může být nejen zajímavá, ale hodnocena tradičními estetickými měřítky rovněž krásná.

Věříme, že bude dostatek příznivých okolností (zvláště ekonomických), aby tento festival mohl v podobném duchu pokračovat i v příštích letech. Olomouc má takto šanci stát se vyhledávaným centrem nového hudebního umění, jichž vskutku v českých zemích mnoho není.

Doc. L. Křupková, Ph.D., foto T. Křivka

PUP 2010: Přebor Univerzity Palackého v atletice

■ Na dvě stě atletů a atletek se 28. 4. účastnilo tradičního sportovního mítinku na atletickém stadionu AK Olomouc na tř. 17. listopadu. I letos se závodilo jak ve standard-

ních běžeckých disciplínách, tak v technických disciplínách, ve skoku vysokém a dalekém, ve vrhu koule, hodu diskem a oštěpem. Nejlepší atletkou a nejlepším atletem PUP 2010 se stali studenti Univerzity Palackého Markéta Malariková v běhu na 100 m v čase 12,91 s a Marek Ošmera v běhu na 150 m v čase 16,14 s. Závod určený široké, tedy i mimouniverzitní veřejnosti, každoročně organizují studenti 4. a 5. ročníku oboru ATV z FTK UP ve spolupráci s atletickým oddělením fakulty pod vedením prodávána pro vnitřní organizaci a další vzdělávání dr. V. Pruknera. Přebor je mj. veden jako zahajovací závod Atletického klubu Olomouc. Kromě sportovců tohoto klubu se letos přeboru účastnili i atleti Atletického klubu Šternberk.

-map-, foto J. Doležel

Sportovní den UP 2010

Ve středu 19. 5. 2010 se opět uskuteční Sportovní den UP. V nabídce můžete najít sporty tradiční i méně známé. Už od 10.00 hod dopoledne bude postaven stan s občerstvením před budovou loděnice, po celý den zde bude připraven program a sportovní aktivity pro děti i dospělé. Večer bude zakončen posezením v areálu loděnice za Sportovní halou UP, kde bude připraven hudební doprovod s karaoke show.

Vstup na jednotlivá stanoviště je pro všechny zaměstnance a studenti UP zdarma!

Na některé sporty je nutná rezervace: babeta.vankova@upol.cz, 58563 6451, 6452, 6450, 6448

Aktuální informace viz www.upol.cz/fakulty/zarizeni-a-sluzby/akademik-sport-centrum/sportovni-den-up/.

Co přineslo tradiční olomoucké setkání patologů, molekulárních patologů a histologických laborantů

■ V prostorách Regionálního centra Olomouc a Lékařské fakulty Univerzity Palackého se konalo již tradiční setkání odborníků z oblasti molekulární patologie a histochemie. Jednalo se o 6. sympóziu a workshop molekulární patologie a histo(cyto)chemie, 94. olomoucký meziregionální diagnostický seminář Společnosti českých patologů a české sekce International Academy of Pathology a 2. konference histologických laborantů.

Harmonogram příspěvků zůstal obdobný jako v předcházejících letech. Z programu poněkud vybočovaly přednášky dvou pozvaných hostů, prof. Burkadze (Tbilisi) a prof. Bevilacqua (Pisa), kteří se ve svých příspěvcích věnovali možným kooperativním projektům mezi evropskými pracovišti a pracovišti zemí bývalého Sovětského svazu. Vyzvané přednášky se tematicky týkaly molekulární patogeneze Danonovy nemoci (prof. Ellender, Praha) a svalových dystrofií (Doc. Hermanová, Brno), patofyziologie nemocí deficitu adenylosukcinátlyázy

(ADSL) (Doc. Adam, Olomouc)), zkracování telomer tkáňově specifických kmenových buněk (prof. Mokřý, Hradec Králové), charakteristiky a izolací kmenových/progenitorových buněk ledvin (Dr. Dekel, Tel Aviv), dynamikou extracelulární matrix myofibroblastů (Dr. Lacina, Praha), signalizace STAT u nádorů prsu (Dr. Dekel, Innsbruck), patogeneze lymfomů vyvolaných EBV viry (prof. Murray, Birmingham), účasti retrovirů na nádorových onemocněních (Dr. Hejnar, Praha), studia nových prediktivních markerů (prof. Bartek, Copenhagen), motility a invazivity nádorových buněk prsu (Mgr. Knopfová, Brno) a mechanismů zánětu u prostatických epitelových buněk (Mgr. Souček, Brno). Vedle těchto přednášek probíhaly paralelně satelitní sekce sympózia. Na sklíčkovém diagnostickém semináři byly prezentovány zajímavé a vzácné nálezy různých nádorových a nenádorových onemocnění a v rámci sekce histologických laborantů byly přednášky zaměřeny na poznatky z praxe histologických laboratorí. Součástí setkání byla také posterová sekce, na které bylo prezentováno 13 sdělení z různých oborů experimentální i klinické patologie.

Na závěr je třeba dodat, že ačkoli termín akce kolidoval s řadou dalších podobně zaměřených kongresů v ČR a těsně před jejím zahájením došlo k vážným dopravním komplikacím způsobeným erupcí sopky Eyjafjallajökull, významní odborníci se cestu do Olomouce dokázali najít.

Ing. I. Überall, Ph.D.

Ústav patologie a Laboratoř molekulární patologie LF UP

Beseda rámovaná trojím výročím

■ Na Den Země, který se každoročně koná 22. 4., připadá jedna z besed letošních Ekologických dnů Olomouc věnovaná 20. výročí EDO, Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví a Katedry ekologie PŘF UP. V komponovaném programu vystoupil v olomouckém Divadle hudby mj. také prof. Otakar Štěrba

-red-, foto -mo-

Konference Katedry českého jazyka a literatury PdF

■ V prostorách Pedagogické fakulty UP proběhla 6. 4. mezinárodní konference Metody a formy práce ve výuce mateřského jazyka. Konferenci navštívila nejen řada významných českých i slovenských odborníků z různých univerzitních pracovišť, ale také učitelé základních škol či studenti doktorských studijních programů. Zaznělo téměř padesát příspěvků, v nichž přednášející nastílnili různé tradiční i netradiční přístupy k vyučování českého jazyka

a literatury na základní škole. Mnohé příspěvky seznamovaly účastníky konference s výsledky aktuálních výzkumů orientovaných na výuku českého jazyka a literatury a na témata současné didaktiky.

Konferenci uspořádala Katedra českého jazyka a literatury PdF UP. Sborník z konference vyjde v průběhu roku 2010.

Mgr. J. Kusá, Mgr. J. Sláma

Katedra českého jazyka a literatury PdF UP

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

Poslaneckou sněmovnou a Senátem prošel návrh na zřízení registru profesorů a docentů, který by měl skončit dosavadní praxi, kdy např. profesor, který má několik úvazků na několika vysokých školách, může na všech zaštitit svým titulem daný studijní obor. Registr, a s ním přijatý také institut tzv. garanta studijního oboru, by tedy měl pomoci akreditační komisi udržet kvalitu studijních oborů při udělování jejich akreditace. Jak toto zákonné opatření může ale ovlivnit situaci uvnitř veřejných vysokých škol v rámci oborů stávajících – nedojde postupně k odlivu pedagogů z veřejných VŠ, kteří se budou muset rozhodovat mezi prestižním místem na univerzitě, a místem dobře placeným na škole soukromé?

Prof. Jan Hálek, CSc., proděkan Fakulty zdravotnických věd UP, zpravodaj senátního tisku v Senátu PČR:

Toto nebezpečí jistě hrozí, a je to určitá nevýhoda nové úpravy zákona. Nicméně, jak velká? A je větší než slabiny stávající situace? Já sám jsem přesvědčen, že jde o hrozbu relativně malou. Navíc přece jen a v posledku stále očekávám spíše vítězství ohledů na zachování kvality školy, na které příslušní pedagogové budou učit, nad jednorozměrným, povrchním uvažováním o penězích. Stavovská čest, jež myslím mezi akademiky stále ještě není úplně na vyměření, pomůže čelit pokušením k ryzímu pragmatismu, byť, pravda, máme některé čerstvé, i když ne časté, zkušenosti (viz LF Ostrava), které toto pravidlo nepotvrzují. Navíc lze provést další pomocná opatření, např. zvednout mzdové ohodnocení docentů a profesorů, podpořit investice do jejich vědeckého oboru, zlepšit pracovní podmínky, a tak si pedagoga podržet. To vše, spolu s pravděpodobnými a celkovými, systémovými pozitivními předkládané změny a zvláště notorickými nešvary laciných akreditací, mluví, suma sumárum, pro rozumnost nového opatření.

Připravila -mav-

Víno 2010 – dozvuky konference

■ Katedra romanistiky a Katedra aplikované ekonomie FF UP uspořádaly ve dnech 22. – 23. 4. druhý ročník mezinárodní interdisciplinární konference Víno jako multikulturní fenomén. Záštitu nad konferencí přijali letos děkan FF UP doc. Jiří Lach, Ph.D., M.A., a ředitel Českého rozhlasu Olomouc Mgr. Pavel Hekela.

Slavnostní atmosféru při zahájení konference v Kapli Božího těla UCUP umocnilo stejně jako loni vystoupení Ansbliku Serpens cantat pod vedením Mgr. Alice Kučerové z Katedry muzikologie – soubor provedl duety z děl barokních mistrů.

Zahajovací plenární přednášku proslavil ředitel Českého rozhlasu a stanice Vltava, skladatel, hudební publicista, spisovatel, milovník a znalec hudby a vína Lukáš Hurník. Náhorně představil brilantní paralelu melodie, rytmu, harmonie a dynamiky hudby a vína.

V průběhu dvou konferenčních dnů zaznělo 26 příspěvků v češtině, slovenštině, polštině, francouzštině a portugalštině. Tematický rozsah příspěvků byl opět až překvapivě bohatý – přednášející představili oblast historie, teologie, ekonomie, lingvistiky, literatury, hudby (varhanářství), genetiky (hledání příbuznosti u révy vinné a u lidí), práva, enologie (nově zahrnuta kromě tradičních vinařských regionů i Čína) a virtuálních sociálních sítí. S velkým ohlasem se setkaly příspěvky „odlehčené“ a zároveň vědecky fundované – *Vliv vinných sudů na vznik infinitesimálního počtu*, které znamenitě naladily posluchače na večerní praktickou část konference – řízenou degustací francouzských vín z regionů Alsaska, Burgundská, Jury, Loiry a horní a dolní Rhôny. Ochutnali jsme také francouzské a italské sýry a čínská „vína“.

Společenskou část konference ozdobila svým vystoupením Kapela 3+1 docenti z PŘF UP, zpěvem se blýskla paní prorektorka prof. Jitka Ulrichová, CSc.

Naše díky patří sponzorům a mediálním partnerům, kteří přispěli značnou měrou ke zdárnému průběhu akce. Nelze opomenout ani sympatické aktivní nasazení studentského „konferenčního“ týmu z obou pořádajících kateder.

Ohlasy na letošní ročník „Vína“ napovídají, že organizátory zřejmě nemine v příštím roce na jaře příprava dalšího ročníku. Na shledanou v Olomouci v dubnu 2011...

J. Uvírová, Ph.D., Katedra romanistiky FF, foto M. Otava

Fotokoláže v Uměleckém centru UP

■ Do 10. 5. je v Uměleckém centru UP (3. patro u fotoateliéru) instalována výstava fotokoláží Barbary Simcoe z University of Nebraska at Omahy, která na olomoucké univerzitě pobývá jako vedoucí skupiny studentů v rámci programu Nebraska Semester Abroad. Výstava byla uspořádána ve spolupráci Katedry výtvarné výchovy PdF a Kanceláře zahraničních styků RUP.

-red-, foto -mo-

XIV. ročník mezinárodního festivalu DIVADELNÍ FLORA

Jedenáctidenní nesoutěžní přehlídka, jejímž hlavním pořadatelem je občanské sdružení Divadlo Konvikt, nabídne na sedmi scénách sedmdesát produkcí (na téměř polovinu z nich bude volný vstup); v Olomouci se představí divadelníci a hudebníci ze čtrnácti zemí – České republiky, Slovenska, Polska, Maďarska, Rakouska, Německa, Nizozemí, Švédska, Irska, Rumunska, Izraele, Koreje, USA a Brazílie.

**Umělecké centrum UP a Moravské divadlo Olomouc
11.–21. 5. 2010**

Blíže informace viz www.divadelniflora.cz/cms

Katedra muzikologie FF UP a Společnost Zdeňka Fibicha pod záštitou prorektora pro studijní záležitosti UP doc. Víta Zouhara, Ph.D., pořádají

**mezinárodní muzikologickou konferenci
Zdeněk Fibich,
středoevropský skladatel konce 19. století
19.–21. 5. v Kapli Božího Těla UC UP**

Přednáška a workshopy Václava Vokolka

Literárněvědná společnost AV ČR, pobočka Olomouc, a Katedra bohemistiky FF UP pořádají **11. 5. v 16.30 hod.** přednášku *Nad vizuální experimentální poezií (od Marri-nettiho k dnešku)*, kterou prosloví přední český výtvarník a spisovatel Václav Vokolek. Uspokojí se v Multimediální učebně a Počítačové učebně Katedry bohemistiky FF (Křížkovského 10). O den dříve – **10. 5.** – budou v seminární pracovně Katedry bohemistiky na **13.15 a 15.00 hod.** připraveny dva workshopy Václava Vokolka – *Od experimentu ke klasické poezii resp. Vizuální experimentální poezie (s přihlédnutím k vlastnímu autorskému podílu)*.

Reprezentace UP na Českých akademických hrách 2010

Studenti všech fakult UP mají opět možnost po roce reprezentovat UP na Českých akademických hrách 2010, které se letos uskuteční v Praze ve dnech **6.–12. 6.**
Blíže informace viz www.ftk.upol.cz/cah2010/.

Katedra společenských věd PdF UP v Olomouci pořádá
mezinárodní vědeckou konferenci

Dvacet let od prvních svobodných voleb po obnovení demokracie v Československu

ve dnech **18.–19. 5. 2010 v prostorách PdF UP,
Žižkovo nám. 5.**

Slavnostní zahájení **18. 5. 2010 v 9.30 hod.** za účasti hejtmána Olomouckého kraje Ing. Martina Tesaříka. S referáty v plénu vystoupí doc. Petr Pithart, dr. Jiří Suk, prof. Vladimír Dvořáková, prof. Jan Sokol, prof. Zdeněk Jičínský a dr. Petr Just. Další informace viz <http://ksv.upol.cz>.

Přednáškový večer Spolku lékařů v Olomouci

Spolek lékařů v Olomouci a III. interní klinika FNOL a LF UP pořádají další z přednáškových večerů, tentokrát s názvem *Osteologie – mezioborový seminář*.
Uskuteční se **19. 5. od 16.00 hod.**
v prostorách Teoretických ústavů LF UP.

Devátý ročník soutěže Česká hlava: uzávěrka 30. června!

Pořadatelé vyhlásili již 9. ročník soutěže Česká hlava, nejprestižnějšího tuzemského ocenění pro vědce a techniky. Hlavní změnou oproti předchozím ročníkům je posunutí uzávěrky pro všechny kategorie na 30. června. Ceny v šesti kategoriích jsou dotovány částkou téměř dva miliony korun. Nominace lze už nyní zasílat na adresu organizátorů.
Více informací na www.ceskahlava.cz.

Mezinárodní úspěch Katedry historie FF UP

Přední světoví historici z Evropy a Spojených států amerických přijali účast na společném vědeckém projektu Katedry historie FF UP a Středoevropské univerzity v Budapešti. Výstupem z tohoto projektu, zaměřeného na výzkum raně novověké kultury a společnosti, je publikace *Friars, Nobles and Burghers – Sermons, Images and Prints: Studies of Culture and Society in Early Modern Europe*, která vyšla v New Yorku a Budapešti. Prezentace knihy, jejíž studie přináší nové pohledy na definici kultury, na metody historické práce a odkrývají zajímavá, dosud málo probíraná témata, proběhla 27. 4. v prostorách Katedry historie FF UP.

„Bezpochyby se jedná o dosud nejvýznamnější zviditelnění Katedry historie FF UP na poli vědy v mezinárodním měřítku,“ řekl doc. Jaroslav Miller z Katedry historie FF UP, jeden z hlavních iniciátorů projektu a zároveň jeden z editorů publikace (na snímku). Jak pro Žurnál UP dodal, motivem zahájení tohoto projektu byla tragická smrt jednoho z předních středoevropských historiků raného novověku Istvána G. Tótha v roce 2005.

Podle doc. J. Millera spočívá specifikum této publikace v tom, že se editorům podařilo shromáždit několik desítek předních světových historiků – Heinz Schilling, Ronnie Po-Chia Hsia, Joachim Bahlcke aj. – i mladých badatelů ze čtrnácti zemí, jež se ve svých studiích zaměřili převážně na problematiku raně novověké kultury na území střední Evropy. Svými studiemi přispěli i členové Katedry historie FF UP dr. Martin Elbel, dr. Radmila Pavlíčková a dr. Antonín Kalous.

„Takovému zájmu se v anglicky vydávaných vědeckých publikacích těší střední Evropa zcela výjimečně a skutečnost, že kniha vyšla na několika místech ve světě v angličtině, znamená, že střední Evropa razantně

vstoupila do historiografických diskusí o raně novověké společnosti a kultuře v Evropě,“ sdělil doc. J. Miller.

M. Hronová, foto M. Otava

Friars, Nobles and Burghers – Sermons, Images and Prints: Studies of Culture and Society in Early Modern Europe. In Memoriam István György Tóth. Editoři: Jaroslav Miller (UP Olomouc), Kázmér Kontler (Central European University, Budapest). CEUPRESS 2010, New York, Budapest.

Prínos olomouckých historiků

Už více než půl století spojuje historiky středovýchodní Evropy prestižní vědecká instituce nazvaná Collegium Carolinum se sídlem v Mnichově, která se věnuje výzkumu minulosti a současnosti tohoto regionu. Vydává odborné časopisy a knihy, organizuje vědecké konference, věnuje se bibliografické práci a v neposlední řadě patří k jejím nosným programům práce na slovníkových příručkách. Hostí také česko-německou historickou komisi. Globální pohled na výsledky práce Collegia Carolina, nyní vedeného prof. dr. Martinem Schulze Wesselem, nutí formulovat tezi nejen o prospěšnosti mezioborové a mezinárodní spolupráce vědců participujících na jeho projektech, ale také o velkém přínosu instituce české historiografii od nejstarší doby až po současnost.

Jednou z posledních velmi úspěšných a především cenných a záslužných iniciativ Collegia Carolina se stala příprava syntetizující monografie o českých církevních dějinách ve 20. století. Nyní, po několika letech příprav, vyšla ve známém nakladatelství Oldenbourg Verlag v Mnichově kniha s názvem *Handbuch der Religions- und Kirchengeschichte der böhmischen Länder und Tschechiens im 20. Jahrhundert* (Příručka náboženských a církevních dějin českých zemí a Česka ve 20. století). Na 940 stranách velkého formátu 26 předních německých a českých církevních historiků předkládá výsledky svého výzkumu zaměřeného na všechny relevantní církve a náboženské denominace působící na českém území v minulém století. Nejedná se o sborníkovou příručku, ale o komponovaný celek, v němž nachází své místo také

sledování vztahů mezi církvemi a státem, náčrt teologického a myšlenkového vývoje v církvích s přihlédnutím k politickému, národnostnímu a společenskému vývoji. Přínosem knihy je vedle bohatého poznámkového aparátu odkazujícího na pramenné zdroje také obsáhlý přehled literatury, který poskytuje čtenáři knihy možnost nejen publikované poznatky konfrontovat, ale nabízí další studium a prohlubování poznatků.

Mnichovská příručka církevních a náboženských dějin na českém území ve 20. století reprezentuje mimořádně významný ediční počín. Její přínos spočívá nejen v moderní syntéze poznatků, v zaplnění velké mezery způsobené deformacemi historického zkoumání po 2. světové válce, ale současně dokumentuje relevanci zkoumané problematiky pro plné pochopení moderních národních dějin poznamenaných procesy sekularizace. V této souvislosti je potěšitelné, že mezi autory knihy můžeme najít také tři historiky působící na Univerzitě Palackého. V abecedním pořadí prvním z nich je prof. František X. Halas z CMTF, jemuž připadl těžký úkol vyrovnat se právě s problematikou sekularizace moderní české společnosti. Další dva autoři, prof. Pavel Marek a prof. Miloš Trapl, oba z Katedry historie FF UP a členové Centra dějin křesťanské politiky, se zabývají otázkami souvisejícími s formováním politiky první Československé republiky vůči církvím, resp. s dějinami českého politického katolicismu ve 20. a 30. letech 20. století. Podíl uvedených badatelů na monografii je dokladem tradičně velmi dobré úrovně zkoumání této problematiky na půdě naší univerzity. –mk–

Přečetli jsem za vás

„Věda ve společnosti – přežije česká věda volby 2010?“

Odpověď na tuto otázku se včera pokusili najít přední čeští vědci spolu se zástupci šesti politických stran. Sobotní diskusní odpoledne připravilo občanské sdružení Fórum Věda žije! v divadle Archa v Praze. Odpověď na úvodní otázku účastníci nenalezli a také se neshodli na prioritách české vědy a způsobech jejího financování po parlamentních volbách v květnu 2010. „Diskuse, jejímž cílem bylo přispět ke vzájemné komunikaci politiků s akademiky, kterou pro řešení stávající situace pokládáme za naprosto klíčovou, jasně prokázala obrovský deficit vzájemného věcného dialogu,“ říká Martin Krumholz, předseda o. s. Fórum Věda žije!

In: Vědci a politici konfrontovali své názory na vědu (tisková zpráva Fórum Věda žije, 25. 4. <http://britske-listy.cz/2010/4/26/art52223.html>; také viz www.primyprenos.cz/detail.php?zaznam=65&year=2010

Katedra analytické chemie PŘF má novou učebnu

Novou učebnu s názvem Teva může od 30. 4. využívat Katedra analytické chemie PŘF UP. Díky sponzorskému daru společnosti Teva Czech Industries s. r. o., která s Přírodovědeckou fakultou UP spolupracuje za účelem zkvalitnění výuky, disponuje učebna vybavením za zhruba sto tisíc korun, např. videodata projektorem 3M na krátké vzdálenosti či příslušenstvím k interaktivní tabuli.

Přírodovědecká fakulta UP, především katedry analytické chemie, organické chemie, biochemie a fyzikální chemie, spolupracuje s Tevou Pharmaceuticals (dříve Galena, Ivax Pharmaceuticals) již řadu let. „Společnost Teva umožňuje řadě našich studentů možnost absolvovat odborné stáže. Od ledna letošního roku se třítydenních stáží zúčastnilo deset studentů, přičemž firma tyto studenty v rámci stáže nejen odměňuje, ale hradí i jejich ubytování v Opavě, kde firma sídlí. V minulosti Teva vyslala naše studenty na stáž do své sesterské společnosti v Maďarsku, v současné době probíhají jednání o dalších stážích tamtéž, případně i přímo v Izraeli, kde má korporace Teva sídlo. Studenti, fakulta i firma hodnotí stáže jako vysoce přínosné, jako nejlepší formu seznámení se s praxí,“ sdělila Žurnálu UP Mgr. Dagamar Petřelová z Děkanátu PŘF UP. Jak dále uvedla, fakulta s firmou spolupracuje také při setkáních zaměstnavatelů přírodovědných oborů se studenty PŘF UP (viz Okno do praxe) nebo při Dni otevřených dveří PŘF UP pro studenty středních škol. Pracovníci Tevy se rovněž podílejí na výuce studentů PŘF a spolupracují na

výzkumném projektu Genová modifikace Claviceps purpurea za účelem zvýšení produkce námelových alkaloidů. Firma přenechala fakultě bezplatně také řadu tiskáren a přístrojového vybavení. Významná je i finanční podpora společnosti při úhradě veškerých nákladů na chemickou soutěž Teva a podílí se i na financování projektů, jako je např. Cena děkana, Letní škola Jevíčko, Univerzita dětského věku, projekt Badatel, ples PŘF UP, konference Chiranal, Přírodovědný jarmark či časopis PŘČa.

M. Hronová, foto J. Doležel

Některé fakulty vyhlásily druhé kolo přijímacího řízení

Vzhledem k tomu, že nebyla zcela naplněna kapacita některých oborů otevřených na Přírodovědecké fakultě UP pro akademický rok 2010/11, vyhlásil děkan **Přírodovědecké fakulty UP** druhé kolo přijímacího řízení. Zájemci o studium si mohou podat elektronickou přihlášku a její zkrácenou verzi poslat na studijní oddělení PŘF UP, tř. 17. listopadu 12, 771 46 Olomouc **do 15. 7. 2010** u navazujících magisterských oborů Biochemie a Informatika, a **do 15. 8. 2010** u všech ostatních vyhlášených pro druhé kolo. Přehled studijních programů a oborů pro druhé kolo přijímacího řízení je k dispozici na www.upol.cz/fakulty/prf.

Děkan **Filozofické fakulty UP** vyhlásil druhé kolo přijímacího řízení pro kombinované dvouoborové bakalářské studium oboru **Divadelní věda a filmová věda**. Přihlášky lze podávat pouze elektronickou formou **do 30. 6. 2010**. Ústní přijímací zkouška se bude konat 1. 9. 2010. Studium bude zahájeno v říjnu 2010. Všechny informace o druhém kole přijímacího řízení pro kombinované studium oboru Divadelní věda a filmová věda a přijímací zkoušce lze nalézt na internetové adrese www.upol.cz. a na adrese Katedry divadelních, filmových a mediálních studií FF UP www.filmadivadlo.cz, která výše uvedený studijní obor garantuje.

-red-

Návrhy kandidátů pro Přednášku k poctě J. L. Fischera

Od 19. 3. mohou členové akademické obce Univerzity Palackého v Olomouci podávat návrhy kandidátů k proslovení **Přednášky k poctě J. L. Fischera**. **Návrh na kandidáta přednášky** může podat každý člen akademické obce prorektorovi prof. Lubomíru Dvořákovi, CSc., **do 15. května 2010**. Z navržených kandidátů bude vybírat komise tvořená zástupci fakult a předsedou komise, kterým je prof. L. Dvořák.

Přednáška k poctě J. L. Fischera se každoročně uskutečňuje jako projev ocenění prvního rektora Univerzity Palackého. Jejím proslovením bývají poctěny významné české nebo zahraniční osobnosti z kterékoliv vědní oblasti. V loňském roce to byl známý fotograf a pedagog prof. Mgr. Jindřich Štreit, před ním se této cti dostalo například prof. Pavlovi Klenerovi, DrSc., z Lékařské fakulty Univerzity Karlovy nebo věhlasnému teologovi prof. Tomáši Halíkovi.

OHLÉDNUTÍ

Ohlédnutí za konferencí na Katedře primární pedagogiky PdF

Katedra primární pedagogiky uspořádala 15. dubna 2010 na akademické půdě Pedagogické fakulty UP vědeckou konferenci s mezinárodní účastí „Primární a preprimární pedagogika v teorii, praxi a výzkumu“. Zahájení konference doplnilo milé „sluníčkové“ vystoupení dětí z fakultní MŠ Michalské stromořadí; děti navíc přichystaly všem účastníkům konference vlastnoručně vyrobené kytky s barvami jara, které doplnily oblečení přítom-

ných. Dopolední čas konference byl věnován rokování v plénu, odpoledne se jednalo ve dvou sekcích tematicky zaměřených na oblast primárního nebo preprimárního vzdělávání.

I letošní konference otevřela prostor diskusím nad současnými otázkami vzdělávání učitelů primární a mateřské školy jak v tuzemsku, tak v zahraničí. Vedoucí Katedry primární pedagogiky prof. Alena Nelešová, CSc., mimo jiné uvedla, že velmi bohaté a inspirativní příspěvky českých, slovenských a polských autorů prezentované na konferenci poskytl prostor pro hledání řešení problémů ve vzdělávání učitelů výše zmiňovaných oblastí.

Na druhé straně konference proběhla v příjemné pracovní atmosféře za účasti nejen tuzemských a zahraničních odborníků, ale i za účasti studentů oborů, jež katedra garantuje. Fotodokumentace z konference bude pro zájemce umístěna na webových stránkách katedry. Přednášky hostů, kteří vystoupili v plénu, a referáty všech účastníků konference budou zveřejněny v plném rozsahu v připravované monografii.

-kpp-, foto archiv katedry

Společně o divadle II

**druhé diskusní fórum
o činoherním divadle v Olomouci
10. 5. v 15. 00 hodin**

v Divadle K3 (Umělecké centrum UP)

V loňském roce se z podnětu Katedry divadelních, filmových a mediálních studií FF UP konalo první setkání nazvané Společně o divadle. Zúčastnili se ho zástupci Magistrátu města Olomouc, Olomouckého kraje, jednotlivých divadel, dále organizátoři divadelních přehlídek, teatrologové, studenti i veřejnost. V uplynulých měsících se situace zásadním způsobem proměnila – Moravské divadlo Olomouc má nejen nového ředitele, ale i nový umělecký tým v činoherním souboru, další existence Divadla Tramtarie je z finančních důvodů ohrožena, výrazněji se v kulturním kontextu města prosadily aktivity Divadla Konvikt o.s.

Těšíme se na Vaši účast!

Katedra divadelních, filmových a mediálních studií

Děkanka Cyrilometodějské teologické fakulty UP v Olomouci vypisuje

výběrové řízení

na obsazení míst na **Katedře křesťanské sociální práce**

- **odborný asistent se zaměřením na praxi a supervizi v sociální práci, na řízení v sociálních službách** (úvazek 1,0); termín nástupu: 1. 8. 2010 (dle dohody i dříve); kvalifikační předpoklady: Ph.D. v oboru sociální práce (nebo probíhající doktorské studium), publikace v oboru, motivace k vědeckému růstu, praxe v oboru výhodou, identifikace s křesťanským profilem sociální práce;
- **odborný asistent se zaměřením na metodologii výzkumu, sociální práci s rodinou, rodinnou politiku** (úvazek 1,0) – zástup za rodičovskou dovolenou; termín nástupu: 1. 8. 2010 (dle dohody i dříve); kvalifikační předpoklady: Ph.D. v oboru sociální práce (nebo probíhající doktorské studium), publikace v oboru, motivace k vědeckému růstu, praxe v oboru výhodou, identifikace s křesťanským profilem sociální práce;
- **odborný asistent se zaměřením na sociální práci v mezinárodním kontextu** (úvazek 1,0) – zástup za rodičovskou dovolenou; termín nástupu: 1. 8. 2010 (dle dohody i dříve); kvalifikační předpoklady: Ph.D. v oboru sociální práce (nebo probíhající doktorské studium), publikace v oboru, motivace k vědeckému růstu, praxe v oboru výhodou, identifikace s křesťanským profilem sociální práce;
- **docent se zaměřením na teorie a metody sociální práce v sociálně vyloučených lokalitách** (úvazek 0,4); termín nástupu: 1. 9. 2010; kvalifikační předpoklady: habilitace v oboru sociální práce (nebo probíhající habilitační řízení), publikační aktivita v oboru, motivace k dalšímu vědeckému růstu, praxe v oboru výhodou, identifikace s křesťanským profilem sociální práce.

Požadované doklady: přihláška do výběrového řízení s uvedením, o jaké místo se žadatel uchází; strukturovaný životopis; notářsky ověřené doklady o dosaženém vzdělání; doklad o praxi v oboru; přehled publikační činnosti v oboru; doporučení.

Přihlášky do výběrového řízení s požadovanými doklady je nutno zaslat **do 31. 5. 2010** na adresu: Děkanát CMTF, Univerzitní 22, 771 11 Olomouc.

Aktuální informace z dění na naší alma mater • Nejnovější výsledky na poli výzkumu, pedagogické a tvůrčí činnosti na UP • Studentské aktivity • Přehled odborných, kulturních a sportovních aktivit, na kterých se univerzita a její lidé podílejí • Několikrát týdně aktualizováno!

**ZURNAL
ONLINE III**

www.zurnal.upol.cz

Majáles Univerzity Palackého se vrátil v plné parádě

Profesor Jindřich Štreit jako král majálesu, průvod masek městem, prezentace studentských organizací i pestrá nabídka koncertů – tak vypadal znovu obnovený Majáles Univerzity Palackého, který se uskutečnil v areálu Tereziánské zbrojnice, Filozofické fakulty a Rektorátu UP. Desítky studentů zde spojily síly a samy za podpory Univerzity Palackého a některých fakult zorganizovaly svůj vlastní studentský majáles.

Prší, prší, jen se leje

To, co začalo před šesti týdny první schůzkou několika studentů, nabralo v pondělí 3. 5. konečně reálný rozměr a majáles se na univerzitu vrátil se všemi nezbytnými atributy. I přes nepřízeň počasí nakonec majáles navštívilo na dva tisíce nejen mladých lidí. „Bohužel jsme si užili více deště než slunce, a proto jsme

museli operativně program májových oslav pozměnit. Divadelní představení se nakonec všechna uskutečnila v konviktu a plánované filmové projekce pod širým nebem jsme zrušili úplně. Rádi bychom ale dokumenty o majálesech v roce 1965 a 1968 uvedli někdy v dalších týdnech v rámci jakýchsi ozvěn majálesu,” uvedl Ondřej Martínek, koordinátor projektu za UP.

Král ze Sovince

Ve 13 hodin započaly oslavy korunovací profesora Jindřicha Štreita na balkonu olomoucké radnice. Této úlohy se se ctí ujali primátor statutárního města Olomouc ing. Martin Novotný, předseda AS UP v rezignaci doc. Roman Kubínek a Zuzana Mimrová jako zástupkyně z řad studentů. Za doprovodu bubeníků a průvodu masek se poté přesunul nový král na nádvoří Tereziánské zbrojnice (viz foto 1 a 2), kde majáles společně s prof. Miroslavem Mašlánem (viz foto 3), prof. Josefem Jařabem, doc. Romanem Kubínkem a RNDr. Janem Holpuchem, náměstkem primátora, oficiálně zahájil. Poté už se na pódiu objevila první z vystupujících kapel – olomoučtí Hope Astronaut (viz foto 4). Na nádvoří Filozofické fakulty a v přilehlém okolí mezitím začaly prezentace studentských a partnerských organizací. Studenti se tak mohli dozvědět leccos o zahraničních studijních pobytech a stážích, vyzkoušet si geocaching, společně s Caritas VOŠ nahlédnout pod pokličku adopce na dálku či dobrovolnických programů nebo ve spolupráci s iniciativou Pomáháme pomáhat a Fakultní nemocnicí Olomouc absolvovat nácvik resuscitace (viz foto 5). „Těší nás, že o prezentace byl mezi návštěvníky majálesu skutečný zájem. Prakticky u každého stánku se mohli studenti zapojit do kvízů, workshopů či si zasoutěžit o drobné ceny. A pokud se jim podařilo získat všechny „zápočty“ do Majálesového indexu, tj. na všech stáncích splnit úkol a získat za něj razítko, mohli soutěžit o ceny v hodnotě 10 tisíc korun,” upřesnil Martínek.

absolvovat nácvik resuscitace (viz foto 5). „Těší nás, že o prezentace byl mezi návštěvníky majálesu skutečný zájem. Prakticky u každého stánku se mohli studenti zapojit do kvízů, workshopů či si zasoutěžit o drobné ceny. A pokud se jim podařilo získat všechny „zápočty“ do Majálesového indexu, tj. na všech stáncích splnit úkol a získat za něj razítko, mohli soutěžit o ceny v hodnotě 10 tisíc korun,” upřesnil Martínek.

Kulturní program byl lákavý

Největší zájem byl podle očekávání hlavně o kulturní program. Na nádvoří Zbrojnice během odpoledne a večera vystoupilo celkem šest kapel, například Znouzectnost, Fast Food Orchestra či Sunflower Caravan. Mezi vystoupeními byly také voleny nejlepší masky (viz foto 6). K vidění byly i břišní tanečnice, fireshow či líbácká soutěž (viz foto 7). Celým programem pak svižně provázelo studentské moderátorské duo Tomáš Uher a Milan Cyroň.

V rámci doprovodného programu měli dešti odolní návštěvníci možnost si také zakoupit šperky a kabelky vyráběné studentkami UP, podepsat petici za vytvoření Národního parku Jeseníky či se zúčastnit burzy učebnic. Program doplnila i vernisáž fotografií čtveřice studentů UP, kterou osobně zahájil a svými snímky podpořil právě Jindřich Štreit. Atmosféru majálesu dotvářely i nápadité pouliční performance Divadla Dávidlo a vystoupení Divadla na cucky a Divadla na poslední chvíli v Konviktu.

„Myslím si, že na hodnocení letošního majálesu celkově je ještě brzy. Každopádně ale studenti i univerzita dokázali, že jim není tento svátek cizí a že mají chuť se jej nejen účastnit, ale také jej organizovat. Doufám tedy, že příští rok bude moci Jindřich Štreit předat korunu svému nástupci,” zhodnotil akci Martínek.

K. Fišarová, foto I. Veber

Fotogalerii z majálesového dne si můžete prohlédnout na www.majales.upol.cz.

Paralympiáda ve Vancouveru byla pro mnohé srdeční záležitost. I proto si vysloužila přívlastek „nejlepší“

Ze zimních paralympijských her v kanadském Vancouveru si sedmatřicetičlenná česká výprava přivezla jednu bronzovou medaili. Podle vedoucího týmu PaedDr. Zbyňka Janečky, Ph.D., z Katedry aplikovaných pohybových aktivit FTK UP byl desátý ročník paralympiády, který proběhl ve dnech 12. až 21. 3., vzhledem ke klimatickým podmínkám jeden z nejobtížnějších. Jedním dechem však vedoucí sjezdarské části českého týmu dodal, že podstatnější než nepřízeň počasí byla skutečnost, že paralympijský Vancouver byl plný nadšených lidí, že v českém týmu vládla pohodová atmosféra a že z hlediska organizace a logistiky proběhla paralympiáda naprosto bez chyby.

V programu deseti paralympijských dnů mohli příznivci sportu zdravotně postižených sledovat pět sportovních odvětví – sjezdové lyžování, běh na lyžích, biatlon, sledge hokej a curling vozíčkářů. Ve výpravě, která na zimních hrách zastupovala Českou republiku, bylo ke startu připraveno pět lyžařů (včetně trasérky) a patnáct sledge hokejistů, jež se na paralympiádu probojovali vůbec poprvé. Za zmínku jistě stojí, že v realizačním týmu působili také **doc. Martin Kudláček** a **Mgr. Roman Herink** z Katedry aplikovaných pohybových aktivit a **Mgr. Aneta Majkusová** z Katedry biomechaniky a technické kybernetiky FTK UP.

Pedagog FTK UP jako vedoucí týmu na paralympijských hrách

„Osobám se zrakovým postižením se věnuji od roku 1985 – dříve na Pedagogické fakultě, dnes na Fakultě tělesné kultury UP,“ říká dr. Janečka, když vzpomíná na počátky své profesní kariéry. Vedoucím sekce sjezdového lyžování Českého svazu zrakově postižených sportovců se stal zhruba před deseti lety. „Tímto přirozeným způsobem jsem se vlastně dostal až k zimní paralympiádě, jejíž počátky jsou spojeny s rokem 1976,“ doplňuje vedoucí týmu, pro něhož byl kanadský Vancouver v pořadí třetí paralympijskou stáčí. První absolvoval již v Salt Lake City, druhou pak v Turíně. „Nyní pracuji např. na projektu, jemuž se pracovně říká Plaváček. Projekt je určen dětem se zrakovým postižením a v této souvislosti jejich psychomotorickému vývoji. Učíme zrakově postižené děti správně zapojovat svalové řetězce v průběhu vývoje postury a snažíme se je připravit pro závodní činnost. Začít s takovou prací u desetiletého dítěte je pozdě, proto pracuji s dětmi ve věkovém rozpětí od jednoho do šesti, sedmi let. V tomto věku je pak předávám trenérovi, jenž má na starosti tým benjamínků,“ dodává vedoucí týmu paralympioniků, který se lyžování věnuje patnáct let. Nejprve bez reprezentačních ambicí jako vedoucí lyžařské školy.

Medaile jsou pouze jednou stranou mince

Do Kanady odletěla nejpočetnější česká výprava v historii paralympiád. Dovezla pouze jednu bronzovou medaili. Také vedoucí týmu dr. Janečka připouští, že kdybychom chtěli vyzdvihnout výsledky paralympijských závodů, hovořili bychom o jeho jiných, úspěšnějších ročnících. „Ale není to tak jednoznačné. Už proto, že dříve byli zdravotně postižení sportovci rozděleni do specifitějších kategorií a každá z těchto kategorií dostávala medaili. Dnes jsou ze všech kategorií vytvořeny pouze tři základní skupiny – stojící, sedící a zrakově postižení, jejichž výsledky se pak přepočítávají daným koeficientem. Dříve se tak v jednotlivých skupinách stojících účastnilo závodu zhruba po deseti závodnících. Dnes díky sloučení těchto skupin je těchto závodníků v kategorii přes padesát. Tím se naprosto mění konkurence. A nezapomeňme ještě na

profesionalizaci sportu, která výsledky sportovců hodně ovlivňuje. V Kanadě, USA, Německu či např. ve Švýcarsku mají handicapovaní sportovci výborné technické zázemí a spoustu placených trenérů. U nás se snažíme o vynikající výsledky za situace, kdy tuto činnost vykonáváme ve svém volném čase. Myslím, že naše výsledky, kterých dosahujeme ve vyložené amatérských podmínkách, jsou velmi slušné,“ komentuje stávající situaci paralympijského sportu v ČR dr. Janečka.

A navíc to počasí ...

Když čeští sportovci přiletěli do Vancouveru, kvetly magnolie a tulipány. Ve Whistleru pak počasí vydrželo ještě půl dne a potom pět dní padal sníh v kombinaci s deštěm. V reálu pak situace vypadala tak, že přes noc napadlo půl metru sněhu a další den lilo jako z konve. Program závodů se neustále měnil, což způsobovalo, že se s disciplínami začínalo v jiném čase, než bylo naplánováno. „Např. u sjezdu jsme stáli dva dny na kopci s tím, že se start po čtvrt hodinách posouvá. Nakonec nám bylo řečeno, že tato disciplína bude přesunuta do dalšího dne. Samozřejmě to způsobovalo mírnou nervozitu v týmu, neboť neustálým čekáním na přesunutí závody sportovci vyčerpalí všechny dny, které měli sloužit k jejich regeneraci,“ říká Zbyněk Janečka, podle něhož některé závody pak proběhly na hranici regulérnosti, kde sníh s deštěm a silný vítr působil všem závodníkům velké komplikace. Naše jediná medailistka Anna Kulíšková (na snímku vlevo), zařazená do kategorie osob se zrakovým postižením B2, vidí s tzv. trubickým viděním pouze pod úhlem pěti stupňů. Lidé normálně vidí pod úhlem 180 stupňů. Zkuste si představit, že sjíždíte za nepříznivého počasí velmi členitý terén s tím, že vidíte sjezdovku a svého traséra pouze úzkou šterbinou.

Lyžování osob se zbytky zraku a lyžování nevidomých

Důležité je začít brzy. Naučit lyžovat medailistku v superobřím slalomu Annu Kulíškovou, která do jisté míry vidí, bylo jednodušší, než naučit lyžovat zcela nevidomého člověka. To přiznává i vedoucí paralympioniků dr. Janečka, který se specializuje především na nevidomé. „Naučit nevidomého člověka lyžovat je velmi těžké. Ale jde to. Máme metodiky i zkušené trenéry a traséry. Sami mladí sportovci se zrakovým postižením pak musejí projevit mnoho píle houževnatosti a odvahy. Začne-li se pracovat s dítětem v senzitivním věku, např. u holčiček ve čtvrtém, pátém roce, u kluků v pátém, šestém roce, tak jsme schopni naučit základy sjezdové techniky během týdne. Učíme-li nevidomého, trvá nám to samé rok, rok a půl. Ale pokud je však dítě dobře vedeno, je mu po zvládnutí nezbytných lyžařských kompetencí pak jedno, jak vypadá svah, neboť je již schopný vnímat terén sjezdovky tzv. nohama.

Naopak, v případě, že se zhorší počasí, jsou na tom lidé se zbytkem zraku hůř než ti, kteří jsou úplně nevidomí,“ vysvětluje pedagog.

Paralympiáda 2010 skončila. Jaká bude ta příští?

Vedoucí paralympioniků říká, že předchozí hry v Salt Lake City byly skvělé, neboť Američané jsou tzv. „happy“. A to vzbuzuje dobré naladění. „V kanadském Vancouveru jsem se ale cítil ještě lépe, neboť tamní lidé do celého dění dávali své srdce. Nebylo možné si toho nevšimnout. Považte, že volanti byli vybíráni konkurzem, protože se jejich přihlášilo neúměrně mnoho. Např. ti, kteří měli za úkol udržovat svah, odvedli neskutečné množství práce. Když napadlo půl metru sněhu, museli jej přes noc z celé mnohakilometrové sjezdovky vyházet a připravit standardní podklad pro danou disciplínu. A když bylo vše připraveno, začalo do toho pršet. To samé se pak několikrát opakovalo. Tamní lidé pro nás dělali první poslední,“ sděluje dr. Janečka. Dodává, že česká výprava měla k dispozici asi pět volentérů, z nichž většina byli Češi, kteří v Kanadě žijí už spoustu let. „Strávili s námi dvakrát tolik času, než měli dohodnuto. Ale rád bych dodal, že se kolem nás pohybovala další spousta lidí, kteří neustále nabízeli svou pomoc. Jejich nadšení bylo skutečně úžasné. Stejně tak úžasná byla i celková kanadská paralympijská atmosféra i paralympijská atmosféra českého týmu, jehož účast na tradičních hrách financuje státní rozpočet prostřednictvím Českého paralympijského výboru a sponzorů,“ říká dr. Janečka. Jak dále uvádí, vedoucí týmu je přesně ten, který připravuje všechny technické záležitosti, které se týkají celé paralympiády, organizace závodu – od přihlášek počínaje po přípravné schůzky konče. Až v pozdější přípravné fázi se tým rozrůstá o fyzioterapeuty, servismany, doprovodky k vozíčkářům atd. „Při závěrečném ceremoniálu zazněla krásná věta vedoucího mise pana Jaroslava Křečka. Řekl: Dnes skončil Vancouver, zítra začíná Soči. Znamená to totiž, že už nyní se začínáme připravovat na paralympiádu, která proběhne v roce 2014. A budou to velmi zajímavé hry, protože proběhnou v místech, kde prý ještě nikdo nikdy z našeho týmu nelyžoval, v místech, kde se vše bude stavět tzv. na zelené louce,“ dodává vedoucí české paralympijské výpravy.

M. Hronová, foto archiv PaedDr. Z. Janečky

Myšlenka paralympismu má původ v polovině minulého století. Hlavním propagátorem byl neurochirurg a zakladatel rehabilitace paraplegiků Ludwig Guttman, vedoucí léčebně-rehabilitačního ústavu Stoke Mandeville v anglickém Aylesbury, který v roce 1944 zřídila britská vláda. Součástí jeho terapie byl i sport vozíčkářů. V roce 1948, kdy se v Londýně uskutečnily první poválečné olympijské hry, se ve Stoke Mandeville souběžně uskutečnil první ročník tzv. Stoke-Mandevillských her, soutěží sportovců upoutaných na invalidní vozík. Guttmanův sen založit olympijské hry vozíčkářů, paralympiády, se naplnil roku 1960, kdy byly v Římě zahájeny první letní paralympijské hry. V osmi odvětvích se představilo okolo 400 sportovců z 23 zemí.

„Hry silně vůle“ se konají jednou za čtyři roky, vždy dva až tři týdny po skončení olympiády. V roce 1976 vznikla zimní obdoba. Od té doby se paralympijských her účastní nejen vozíčkáři, ale i sportovci s různými druhy amputací nebo se zrakovým postižením. Klíčovou součástí sportu handicapovaných je právě toto rozdělení do tří kategorií. Často to ale bývá předmětem sporů a protestů.

Od roku 1988, kdy se konaly hry v Soulu, sportovci se zrakovým postižením závodí na stejných sportovištích a jsou ubytováni ve stejné vesnici jako olympionici. V 80. letech vznikl Mezinárodní koordinační výbor světových organizací postižených sportovců, který byl v roce 1992 přejmenován na Mezinárodní paralympijský výbor (IPC).

Dubnová produkce

Cyriometodějská teologická fakulta

- Nejeschleba, T., Floss, P., Michalík, J., Stehura, E. (eds): *Kosmologie v dějinách a současnosti filosofie*. 1. vyd., 204 s. 100 Kč
- Vlková, I. G.: *Hospodinův služebník nová smlouva*. 1. vyd., 264 s. 200 Kč

Lékařská fakulta

- Šipr, K.: (ed.): *Aktuální otázky praktického lékařství*. 1. vyd., 40 s. Nepronějné
- Šimánek, V.: *Biomedical Papers*. Vol. 154, Nr. 1., 100 s. Nepronějné
- Urbánek, K., Belejová M.: *Úvod do praktických cvičení z farmakologie*. 2. vyd., 72 s. 81 Kč
- Adamus, M. a kol.: *Základy anesteziologie, intenzivní medicíny a léčby bolesti*. 1. vyd., 245 s. 224 Kč

Filozofická fakulta

- Eschgfäller, S.: *Kulturelle Selbst – und Fremdbilder*. 1. vyd., 290 s. 199 Kč
- Hlobil, I., Perůtka, M. (ed.): *Historická Olomouc XVII*. 1. vyd., 388 s. 220 Kč
- Ryšavý, D. (ed.): *AUPO Sociologica – Andragogica 2009*. 1. vyd., 174 s. 490 Kč
- Knittlová, D. a kol.: *Překlad a překládání*. 1. vyd., 292 s. 150 Kč
- Anders, J. (ed.): *AUPO – Ucrainica IV*. 1. vyd., 376 s. 495 Kč
- Kopecký, J. a kol.: *Zdeněk Fibich: Stopy života a díla*. 1. vyd., 136 s. 80 Kč
- Kopecký, J. a kol.: *Zdeněk Fibich: Melodramy Královna Ema, Hakon*. 1. vyd., 54 s. 50 Kč

Institut celoživotního vzdělávání (FF)

- Hlaváčková, P.: *Úvod do podnikání*. Vydáno na CD. Nepronějné
- Cimbálik, T.: *Základy marketingu*. Vydáno na CD. Nepronějné
- Řeháková, L.: *Řízení projektů*. Vydáno na CD. Nepronějné

Pedagogická fakulta

- Uhlířová, M. (ed): *Mathematical Education in a Context of Changes in Primary School*. 1. vyd., 70 s. Nepronějné

- *E-pedagogium 1. mimořádné číslo/2010*. Nezávislý odborný časopis určený pedagogickým pracovníkům všech typů škol. 332 s. Nepronějné
- Uhlířová, M. (ed.): *AUPO Mathematica VII, Matematika 4*. 1. vyd., 336 s. Nepronějné

Fakulta tělesné kultury

- Vařeka, I., Vařeková R.: *Kineziologie nohy*. Dotisk 1. vyd., 188 s. Nepronějné
- Karásková, V.: *Neučím tělocvik, učím žáky*. 1. vyd., 90 s. Nepronějné
- Žlunková, J.: *Co do školy nepatří*. 1. vyd., 52 s. Nepronějné
- Sigmund, E., Šnoblová, R.: *Pohybovými hrami s netradičními pomůckami k integraci a podpoře zdraví dětí školního věku*. 1. vyd., 78 s. Nepronějné
- Mikláneková, L., Bednářová, H.: *Písnička si hraje s námi*. 1. vyd., 12 s. + karty. Nepronějné
- Krejčířová, O.: *Kompenzační a reedukační možnosti pohybových aktivit*. 1. vyd., 40 s. Nepronějné
- Krejčířová, O., Treznerová, I.: *Pohybové hry v mediální a environmentální výchově*. 1. vyd., 54 s. Nepronějné
- Karásková, J. a kol.: *Česko-polsko-německo-anglický slovník pro učitele ZŠ praktických*. Vydáno i na CD. 1. vyd., 132 s. Nepronějné
- Hodaň, B.: *K problému filosofické kinantropologie*. 1. vyd., 248 s. 200 Kč

Právnícká fakulta

- Černý, M.: *Acta Iuridica Olomucensis – Vol. IV (X) – No. 6 (2009)*. 50 s. 206 Kč

Přírodovědecká fakulta

- Švrček, J., Calábek, P., Geretschläger, R., Kalinowski, J.: *Mathematical Duel '10*. 1. vyd., 34 s. Nepronějné

RUP

- Viklický, E.: *Dialog mezi hudebním skladatelem a režisérem při komponování hudby pro film – 8. přednáška*. 1. vyd., 58 s. 50 Kč

Ostatní

- Bartoš, J.: *Javoříčko, pravda a legendy*. 2. vyd., 82 s. 50 Kč

Univerzita Karlova si připomněla 662. výročí svého založení

Na začátku dubna si Univerzita Karlova na slavnostním zasedání připomenula 662. výročí založení této nejstarší středoevropské univerzity. V rámci oslav byly předány tradiční univerzitní ceny a medaile UK, byli představeni členové kolegia rektora a prof. Walter Pape převzal čestný titul Doktor honoris causa.

...

Poslední část univerzitního kampusu Masarykovy univerzity byla zkolaudována

Masarykova univerzita dokončila výstavbu závěrečné části Univerzitního kampusu Bohunice, která se uskutečnila v rámci programu Rozvoj materiálně-technické základny MU. Nově zkolaudované objekty kampusu zahrnují šest výukových a výzkumných pavilonů určených pro lékařskou a přírodovědeckou fakultu, budovu děkanátů a společné výukové centrum s aulou a posluchárnami.

...

Univerzita Hradec Králové založí Přírodovědeckou fakultu

Akreditační komise vlády projednala na svém zasedání 13. dubna 2010 návrh Univerzity Hradec Králové na ustavení Přírodovědecké fakulty UHK a zaujala k němu kladné stanovisko. Nová fakulta vznikne v Hradci Králové 1. září 2010.

...

Akademický senát Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně hlasoval pro odvolání rektora

Akademický senát Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně na svém řádném zasedání 6. 4. hlasoval o návrhu na odvolání prof. Ing. Ignáce Hozy, CSc., z funkce rektora UTB. Pro odvolání rektora byla potřebná třípětinová většina ze všech 36 členů akademického senátu. V tajném hlasování se senát vyslovil pro jeho odvolání z funkce: 27 hlasů bylo pro odvolání, 9 hlasů pro setrvání.

Návrh na odvolání bude prostřednictvím ministryně školství, mládeže a tělovýchovy předložen prezidentu republiky.

-red-

(Zdroje: <http://forum.cuni.cz>, www.osu.cz, www.muni.cz, www.uhk.cz, www.vsch.cz/homepage/)

Jan Balabán – přítel a spisovatel (29. 1. 1961–23. 4. 2010)

„Umřel člověk. A ta tačí symfonie byla na jeho počest.“ Zazněly v sobotu 24. 4. 2010 verše v literárně-publicistickém magazínu Aleny Blažejovské *Zelňý rynek* na stanici Brno. Takéčená náhoda. Měla jsem rádio s sebou na zahradě, zpěv ptáků se rozléhal naplno.

Umřel člověk. Den předtím. Na den přesně pět let po smrti svého otce, po němž po celý ten čas smutnil: „...mám dnes smutek... viděl jsem ho mrtvého a říkal jsem, člověk musí jít, tak to chodí a otčenáš... Ale věřím ve společenství živých a mrtvých...“

Napsal Jan Balabán před dvěma lety, při třetím výročí otčovy smrti. A dále: „...zdali se ozve hlas v té hodině, o níž nevíme, kdy přijde, ale my tam jistě nebudeme chybět...“

Už to, drahý příteli, víš.

Poprvé jsme se viděli u přijímacích zkoušek na FF UP. Letmý pohled – a bylo to jaksi hned jasné, přátelství na první pohled. Takové, jaké se zrodí snad jednou za tisíc let. Takové, které nás podrželo vždy, po celých (vlastně bez několika měsíců necelých) třicet let, co jsme se znali.

Výborný student – téměř jako by vše už aspoň trochu věděl, jen pro upřesnění něco vyposlechl, a potom lehce složil zkoušky. Diskutér, ironik a polemik u popelníků na odpočívadlech fakultního schodiště. Kuřák startek. Nepřítel okázalosti, namyšlenosti, snobství, kariérismu, pozérství, všeho nepravého, falešného, krivého a pokrou-

ceného. Nikoli moralista – tyto své postoje stvrzoval vlastním životem, k němuž byl nesmlouvavě přísný též: jakožto student vysoké školy v první polovině osmdesátých let minulého století byl nezbytně alespoň formálním členem SSM, skládal zkoušky z marxismu-leninismu... A toto pociťoval již celoživotně jako provinění: „...radikální chci být tak leda vůči sobě a lidem své generace, kteří tvrdí, že ten hřích necítí, že není.“

Čtitel Babela, Dostojevského, americké literatury, Weinera, Machy.

Kontrast probouzející se jarní přírody a smrti.

Od dětství psal, na gymnáziu básně, na fakultě převažuje próza. Posedlost psaným slovem, textem; živý, žhavý zájem o cokoli vzniklého: Ty píšeš? Mohl bych to číst? Ne, vážně, chťeš, potřeboval bych to číst!

Ve druhé půli osmdesátých let občas – zřídka – publikuje, samizdatově, samozřejmě. Svobodomylný duch, trpící nesvobodou vnější. Nejen svou – pocházel z rodu postiženého PTP i uranovými lágrý. I proto ho dostihl démon.

O své publikované prvotině – povídkové knize *Středověk* – řekl: „Nemám rád, když je v textu zmatek, polohy mezi snem a skutečností, tušením, poezií – a to všechno je právě ve *Středověku*.“

Za svoji skutečnou prvotinu tak považoval až autobiografickou prozaickou skladbu *Boží lano*. Autobiografické inspirace se pak přidřel již v celém díle – jakkoli na ni doká-

zal „nabalit“ příběhy mnoha postav. Často bývá označován za autora postav solitérů, outsiderů, lidí z okraje společnosti. Sám to vždy rozhodně odmítal – měl za to, že píše o zcela „normálních“ lidech, a hlavně o zcela obecných, nejobecnějších otázkách. Leckdy se též mluví o depresivním, temném ladění jeho próz. Za povšimnutí však stojí možná nenápadný, balabánovsky neokázalý, ale přece zcela zřetelný posun vnitřního tónu jeho knih: od deprese k naději. S přibývajícimi knihami rostoucí.

Vlastně ta celková bilance vůbec není špatná. Sedm vydaných knih, text tzv. komiksu – autor však vždy mluvil o příběhu v obrazech, spoluautorství divadelní hry, hra rozhlasová. Desítky esejů, sloupků, fejetonů; výtvarné recenze. Některé knihy výběrných až vynikajících kvalit, jiné kvalitní méně. Každopádně vždy nesmírně poctivé texty. Už tím hodnotně velice. Dvě děti, které miloval a z nichž měl radost – ne zcela běžný jev u rodičů naší generace. Spousta utrpení, ale též mnoho lásky. A nakonec milosrdná smrt ve spánku. Vlastně nádherná. O čtyřicet let později znělo by to bez hořkosti. Je třeba vzít to tak i teď.

Řekla jsem jednou, že přítel člověk nemůže ztratit – ten, kdo eventuálně ztratí, nebyl skutečným přítelem. Jan Balabán se mnou souhlasil.

Ani teď jsem tě, drahý Honzo, neztratila. I já věřím ve společenství živých i mrtvých. Jistě i nemálo tvých čtenářů.

Blanka Kostřicová

